

NOK ER NOK!

KORT INFORMASJON:

INTRODUKSJON:

NOK ER NOK! er et tverrfaglig undervisningsopplegg for den videregående opplæring, som legger til rette for at elevene skal få informasjon og forståelse rundt urbefolknings kamp for selvstendighet og respekt. Opplegget er tilrettelagt i forhold til kompetansemål i læreplanen for Kunnskapsløftet, L-06.

TEMA:

Overordnede temaer er globalisering, urfolk, demokrati og grunnleggende menneskerettigheter.

MÅL OG HENSIKT:

Målet er at elevene selv skal sette seg inn i de ulike partenes situasjon og ønsker, for på den måten å se kompleksiteten tilknyttet menneskerettigheter og økonomiske modeller. Hensikten er at *NOK ER NOK!* vil kunne øke deres forståelse og engasjement rundt sentrale utfordringer tilknyttet menneskerettigheter, menneskeverd, fattiges kamp mot undertrykkelse og demokrati.

MÅLGRUPPE:

Målgruppe: Elever ved videregående opplæring

Fagområder:

Fellesfag: Samfunnsfag, geografi, historie og religion & etikk

Studieforberedende: Historie og filosofi, politikk individ og samfunn, medie- og informasjonskunnskap 2,

Samfunnsøkonomi og næringslivsøkonomi 3

TIDSRAMME:

Tidsrammen som er utgangspunkt for å gjennomføre *NOK ER NOK!* er 4 undervisningstimer, gjerne fordelt på 2 dobbeltimer. Som lærer står du fritt til selv å organisere, endre og/eller tilpasse undervisningsopplegget slik at det fungerer optimalt i forhold til din elevgruppe.

METODIKK:

Undervisningsopplegget baserer seg metodisk på en historisk case, hvor elevene selv vil delta aktivt i utforming og presentasjon av forslag til løsning på konflikten som blir presentert.

For mer utdypet forklaring, og henvisning til læreplanen, se lærerveiledning

Du vil nå få en oversikt over de ulike delene i undervisningsopplegget. Vi ønsker deg lykke til!

UNDERVISNINGSSOPPLEGGETS OPPBYGNING:

DEL 1: INTRODUKSJON

- a) Vis filmen ... eller forklar den historiske bakgrunnen for 94-opprøret ved hjelp av teksten [her](#). Intensiteten øker når det nærmer seg opprøret, og toppes like før fredsforhandlingene starter. Elevene skal nå inn på banen som deltakere i fredsforhandlingen.
- b) Fordel elevene etter de ulike rollene og la elevene starte innhenting av informasjon til rollen sin. Rollene er:
 - Subcommandante Marcos som representerer zapatistene
 - Regjeringsmedlem
 - Småbonde
 - Jordeier
 - Menneskerettighetsadvokat

DEL 2: INNHENTE INFORMASJON

- Elevene har nå fått utdelt hver sin rolle. De skal nå skaffe seg tilstrekkelig informasjon om rollen sin og opptakten til 94-opprøret, slik at de skal bli i stand til å delta i fredsforhandlinger. På nettstedet www.latin-amerikagruppene.no vil elevene finne den informasjonen de trenger.
- Til hjelp i denne fasen kan dere ta i bruk spørsmålene [her](#), som kan strukturere elevenes arbeid med å innhente informasjon til hver enkelt rolle.

DEL 3: FREDSFORHANDLINGER

- Fordel elevene ut i grupper, slik at hver gruppe har en fra hver rolle rundt bordet. La fredsforhandlingene begynne. Dersom du ønsker å strukturere forhandlingene, så ta i bruk spørsmålene [her](#).

DEL 4: PRESENTASJON - REFLEKSJON

- a) La hver gruppe presentere forslagene og valgene de har tatt i gruppene. Be elevene begrunne sine valg og diskutere med hverandre ulikheter og likheter i gruppeprosessen.
- b) Informer elevene om hvordan situasjonen har utviklet seg frem til i dag. Ved å ta utgangspunkt i tidslinjen her, kan du enkelt fortelle dem hva som har skjedd siden 1994.
- c) Hvordan samsvarte gruppenes utfall med de faktiske hendelsene i etterkant av 94-opprøret? Reflekter rundt dette sammen med elevene. Oppfordr gjerne elevene til selv å søke informasjon om hvordan situasjonen utvikler seg i dag.
- d) Avslutningsvis, forsøk å hev refleksjons- og diskusjonsnivået fra det konkrete eksemplet til et nivå hvor man ser problematikken i en større sammenheng:
 - På hvilke måte har problemstillingene dere har møtt i dette undervisningsopplegget relevans for våre liv i Norge?
 - På hvilke måte er kunnskap om Zapatistenes kamp nyttig for å forstå andre situasjoner i verden i dag?

Lærerveiledning til undervisningsopplegget NOK ER NOK!

- et engasjerende undervisningsopplegg rundt temaene globalisering, menneskerettigheter, urbefolkning og autonomi

Introduksjon

Undervisningsopplegget *NOK ER NOK!* tar utgangspunkt i urbefolknings kamp for selvstendighet og autonomi, og belyser ulike problemer og utfordringer knyttet opp til Zapatistenes opprør som fant sted i Chiapas i Mexico i 1994. Zapatistenes kamp blir sett på som en symbolkamp for den folkelige motstand mot markedsliberalisme og de negative konsekvenser av kapitalistisk utvikling.

NOK ER NOK! er slagordet til Zapatistene og også navnet på undervisningsopplegget du nå leser om. Som undervisningsopplegg er *NOK ER NOK!* lagt opp som en historisk case, hvor elevene får informasjon om historikken og opptakten til 94-opprøret. Uten så å vite hvilke følger og konsekvenser opprøret har fått i etterkant, får elevene tildelt ulike roller. De blir bedt om å delta rundt et forhandlingsbord, med utgangspunkt i den rollen de har fått tildelt. Her er det naturlig at lærer presiser at det ikke er elevens egne oppfatninger, men rollens interesser som skal danne grunnlag for forhandlingene. Gruppen skal skissere ut ulike handlingsalternativer for å løse konflikten og belyse potensielle konsekvenser av dem. Deretter skal de som gruppe ta et valg, som de senere skal presentere for resten av klassen. Elevene vil så få høre hva som faktisk skjedde i etterkant av opprøret, samt høre hvordan situasjonen er i dag for Zapatistene i Chiapas i Mexico. Avslutningsvis løftes refleksjonsnivået fra å fokusere på det konkrete eksemplet til å se problematikken i en større sammenheng.

Undervisningsopplegget kan fungere godt som et tverrfaglig undervisningsopplegg. Tilknytning til fag og kompetansemål i L-06 vil du få presentert i denne veiledning. Temaer som undervisningsopplegget tar opp er globalisering, nyliberalisme, biologisk mangfold, urfolks rettigheter, industrilandbruk vs. selvbergingsjordbruk, internasjonal arbeidsdeling, bærekraftig utvikling og demokrati.

Undervisningsopplegget strekker seg over 4 undervisningstimer, gjerne 2 dobbeltimer. Som lærer står du fritt til selv å foreta endringer og tilpasninger slik at undervisningsopplegget fungerer optimalt for din elevgruppe.

Målgruppe: Elever ved den videregående opplæring

Fagområdet:

Fellesfag: Samfunnsfag, geografi, historie og religion & etikk

Studieforberedende: Historie og filosofi, politikk individ og samfunn,

medie- og informasjonskunnskap 2, samfunnsøkonomi og næringslivsøkonomi 3

Kort om LAG

Latin-Amerikagruppene i Norge (LAG) er en partipolitisk uavhengig solidaritetsorganisasjon. Vi jobber for å spre informasjon om forholdene i Latin-Amerika og støtter de som jobber for en bedre framtid på kontinentet. For LAG er det viktig å støtte arbeidet med å finne alternativer til markedsliberalismen, følge opp demokratiserings- og fredsprosesser, og arbeide for grunnleggende menneskerettigheter.

Mål og hensikt

Målet er at elevene selv skal sette seg inn i de ulike partenes situasjon og ønsker, for på den måten å se kompleksiteten tilknyttet globalisering, menneskerettigheter og økonomisk interesse. Hensikten er at *NOK ER NOK!* vil kunne øke deres forståelse og engasjement rundt sentrale utfordringer tilknyttet globalisering, menneskerettigheter, menneskeverd og demokrati.

Kompetansemål i læreplanen

NOK ER NOK! tar opp problematikk som står sentralt i den nye læreplanen, L-06. Nedenfor vil du se hvilke tilknytning undervisningsopplegget har til fagenes formål og kompetansemål hentet fra læreplanen L-06. Utdraget er hentet direkte fra læreplanen.

FELLESFAGENE:

GEOGRAFI

Ressursar og næringsverksemd

- gjere greie for ressursomgrepet og diskutere kva som vert lagt i omgrepet berekraftig ressursutnytting

Demografi og utvikling

- gje døme på teoriar om befolkningsutvikling og drøfte globale befolkningsforhold
- gjere greie for globale skilnader i fordeling og levekår, forklare moglege årsaker til dei og drøfte korleis ein kan jamne ut skilnader mellom land

SAMFUNNSFAG

Politikk og demokrati

- gjere greie for korleis ein sjølv kan vere med i og påverke det politiske systemet og diskutere kva som kan truge demokratiet
- diskutere samanhengar mellom styreform, rettsstat og menneskerettar
- gjere greie for styreforma og dei viktigaste politiske styringsorgana i Noreg og drøfte fleirtalsdemokratiet i forhold til urfolk og minoritetar

Kultur

- presentere hovudtrekk ved samisk kultur i dag og reflektere over kva det vil seie å vere urfolk

Internasjonale forhold

- definere omgrepet makt og gje døme på korleis makt blir brukt i verdssamfunnet
- forklare omgrepet globalisering og vurdere ulike konsekvensar av globalisering
- gje døme på internasjonalt samarbeid og beskrive Noreg som internasjonal aktør
- gjere greie for FNs arbeid med fred og menneskerettar og forklare FNs rolle i det internasjonale arbeidet for urfolk
- bruke digitale verktøy til å finne døme på ulike typar konflikhtar i verda og presentere ein aktuell internasjonal konflikt og forslag til å løyse konflikten
- gjere greie for årsaker til at somme land er fattige og somme rike og drøfte tiltak for å redusere fattigdom i verda

HISTORIE

Samfunn og mennesker i tid

- undersøke to eller flere internasjonale konflikter etter 1945, og vurdere konfliktene, sett fra ulike perspektiver
- finne eksempler på hendelser som har formet et ikke-europeisk lands historie etter 1900, og reflektere over hvordan landet kunne ha utviklet seg hvis disse hendelsene ikke hadde funnet sted
- undersøke bakgrunnen for en pågående konflikt, og drøfte reaksjoner i det internasjonale samfunnet
- gjøre rede for befolkningen i et lokalsamfunn over en lengre periode og diskuter hvilke faktorer som har hatt betydning for innbyggernes livssituasjon

RELIGION OG ETIKK

Filosofi, etikk og livssynshumanisme

- drøfte etiske verdier og normer knyttet til urfolks kulturer og tradisjoner
- føre dialog med andre om aktuelle etiske spørsmål

STUDIEFORBEREDENDE FAG:

HISTORIE OG FILOSOFI

HISTORIE OG FILOSOFI 1:

Nyere tid og kritisk tenkning

- sammenlikne liberalismens og marxismens ideologiske grunnlag

HISTORIE OG FILOSOFI 2:

Mennesket i moderne tid

- drøfte urfolkskulturers situasjon i brytningen mellom tradisjon og modernitet

NÆRINGS- OG ØKONOMI 3

Bedrift og samfunn

- diskutere drivkrefter bak internasjonaliseringsprosessen og gi eksempler på hvordan bedrifter inngår i globale nettverk
- drøfte hvilke konsekvenser den økonomiske globaliseringen kan ha for enkeltmennesker, bedrifter og samfunn
- drøfte hvordan bedrifter gjennom sitt engasjement i fattige land kan bidra til utvikling

MEDIE- OG INFORMASJONSKUNNSKAP 2

Medieutvikling

- diskutere media si rolle i utviklinga av demokrati i eit internasjonalt perspektiv
- presentere sør-nord-problematikken i det internasjonale mediebildet
- gjere greie for sentrale trekk ved mediestrukturen i utviklingsland

POLITIKK, INDIVID OG SAMFUNN

SOSIALKUNNSKAP:

Velferdsforskjeller

- reflektere over uttrykket ""det gode liv"" og diskutere om urfolk, etniske og nasjonale minoriteter kan ha en annen oppfatning av "det gode liv" enn majoritetsbefolkningen

SAMFUNNSGEOGRAFI:

Utviklingsgeografi

- drøfte hvordan utvikling i fattige land kan utfordre levestandarden i den rike delen av verden
- forklare begrepet bærekraftig utvikling og drøfte miljøutfordringer som følger av økonomisk globalisering

SOSIOLOGI OG SOSIALANTROPOLOGI:

Fordeling av goder

- gjøre rede for prinsipper for fordeling av goder og diskutere hvordan prinsippene henger sammen med maktforhold i samfunnet
- forklare hvordan politiske ideologier behandler makt- og fordelingsspørsmål og drøfte oppfatninger av rettferdighet og fordeling

POLITIKK OG MENNESKERETTIGHETER:

Internasjonale politiske systemer og aktører

- sammenlikne former for makt og maktbruk og vurdere internasjonale aktørers rolle i verdenssamfunnet
- beskrive og analysere hvordan politiske beslutninger blir påvirket av internasjonalisering
- Internasjonale samarbeidsforhold og konflikter
- gjøre rede for regionale og globale samarbeidsformer
- drøfte problemstillinger om fred og sikkerhet, økonomi, miljø, utvikling og bistand i tilknytning til internasjonalt samarbeid
- beskrive og vurdere internasjonale konflikt- og problemområder
- Menneskerettighetene i politisk praksis
- gi eksempler på brudd på sivile og politiske rettigheter og på sosiale, økonomiske og kulturelle rettigheter i forskjellige deler av verden, og analysere årsaker til bruddene
- gjøre rede for organer som forvalter og håndhever menneskerettighetene og drøfte tiltak som fremmer menneskerettigheter
- vurdere menneskerettighetenes rolle i internasjonal politikk

SAMFUNNSØKONOMI

SAMFUNNSØKONOMI 1:

Inntektsfordeling og miljøproblemer

- gjøre rede for forskjeller i inntekter og økonomisk vekst mellom ulike land
- diskutere hva som kan gjøres for å oppnå vekst i fattige land

Internasjonal økonomi

- gjøre rede for årsaker til og virkninger av internasjonal arbeidsdeling og samhandel
- drøfte muligheter og utfordringer knyttet til økt internasjonal handel

SAMFUNNSØKONOMI 2:

Inntektsfordeling og miljøproblemer

- gjøre rede for direkte eller indirekte inngrep i markedet for å forebygge miljøskader og hindre overforbruk av ressurser
- drøfte sentrale økonomiske problemstillinger knyttet til fattige og rike land, og diskutere mulige tiltak mot fattigdomsproblemer i verdenssamfunnet

Internasjonal økonomi

- forklare teorier om hvorfor land handler med hverandre
- gjøre rede for frihandel, proteksjonisme og ulike typer handelshindringer
- gjøre rede for betydningen av avtaler for internasjonal handel

Mer detaljert beskrivelse av undervisningsopplegget

Metodisk baserer undervisningsopplegget *NOK ER NOK!* seg på bruk av case-metoden, med utgangspunkt i en historisk korrekt hendelse. I den pedagogiske teorien som case-metoden hviler på, settes fokuset på elevenes kunnskapsdannende aktivitet.

Lærerens rolle er å styre elevenes diskusjon og gruppearbeid, problematisere handlingsalternativene, etterspørre begrunnelser og poengtere det sentrale. Lærer vil også lede diskusjonen og refleksjonen i avslutningen. Elevens oppgave er å orientere seg i fagstoffet, sette seg inn i de ulike partene i konflikten, for deretter å diskutere handlingsalternativer og konsekvenser av dem. Deretter vil elevene ha i oppgave å presentere gruppens bestemmelse for resten av klassen.

Case-metoden gir elevene:

- øvelse i problemløsning
- rom for selvstendig tenkning
- trening i å ta beslutninger og å argumentere for disse
- rom for innlevelse og opplevelse
- en åpen og motiverende læringsprosess

Hvordan bruke undervisningsopplegget?

På nettsiden www.latin-amerikagruppene.no/skole vil du finne både undervisningsopplegget i sin helhet og en nettside med nødvendig informasjon til elevene. Som lærer vil du finne instruksjoner for hvordan du legger opp de ulike timene og også linker til nødvendige tekster, spørsmål og henvisninger. Undervisningsopplegget, slik det er presentert, er ferdig til bruk i klasserommet. Men du står selv fri til å foreta endringer og tilpasninger dersom det er ønskelig. Gå inn på nettsiden, så vil du få se undervisningsopplegget i sin helhet. Nettsiden vil kunne fungere som en ressurs for elevene til å sette seg inn i rollen, og samtidig bli kjent med Zapatistenes kamp og historie.

Relaterte litteratur-/nettressurser

- *De undertryktes pedagogikk* av Paulo Freire
- Diverse filmer og hefter som LAG har produsert og disponerer

Hvor får du tak i undervisningsopplegget?

Her vil du finne undervisningsopplegget mer utførlig presentert: <http://www.latin-amerikagruppene.no/skole>

Del 1: Introduksjon

Kolonisering

I 1519 gikk spanjolen Hernán Cortés i land i Mexico. Dette ble begynnelsen på århundrer med undertrykkelse og plyndring av urfolket, en situasjon som har fortsatt frem til i dag.

Urbefolkningen ble plassert i egne landsbyer slik at det ble lettere for kolonimakten å kontrollere dem og påtvinge dem sine måter å organisere samfunnet på. Noen steder klarte de likevel å bevare litt av sin selvstendighet (autonomi)

Uavhengighet

Misnøyen med kolonimakten var stor og endte i en frigjøringskrig i 1810. I 1821 erklærte Mexico seg uavhengig fra Spania. Men frigjøringen ble fulgt av mer enn 60 år med borgerkrig og siden et diktatur under general Porfirio Diaz som varte i 33 år, fra 1876 til 1909. I denne perioden økte de utenlandske investeringene i landet og store deler av Mexicos naturressurser ble byttet mot dollar og utenlandske varer. Jorda ble tatt fra bøndene og privatisert. All motstand mot regjeringens politikk ble slått brutalt ned og indianerne mistet mer av sin autonomi.

Revolusjon

Den store sosiale uroen som følge av regjeringens dårlige styre og undertrykkelse av indianerne gjorde at flere opprørsbevegelser ble dannet. En av disse var en urfolksdominert bondebevegelse i det sørlige Mexico, ledet av Emiliano Zapata. Under slagordet "Jord og Frihet" ledet han an i den mexikanske revolusjonen (1910-1920). *Zapatistene* krevde at storgodsenes jord skulle fordeles til bøndene og være felles eie. Kravene ble ikke innfridd og de konservative satt i gang en motrevolusjon, mens *Zapatistene* fortsatte å kjempe til Emiliano Zapata ble fanget og henrettet i 1919.

Mexico fikk sin grunnlov i 1917. Den anerkjente ikke urfolkenes kollektive rettigheter og la i stedet opp til at indianerne måtte gi slipp på mye av sin kultur og sine tradisjoner.

I dag..

.. er Mexico fortsatt et land med store forskjeller mellom fattig og rik. 40 millioner av landets ca 106 millioner innbyggere lever under FNs fattigdomsgrense. De siste 20-30 årene har konsentrasjonen av rikdom blitt enda større. Landet er preget av en kultur med tette nettverk mellom politiske ledere, godseiere og næringsliv, og såkalt *patron-klient* forhold. En håndfull store selskap eier mer en halvparten av landets verdier.

Til tross for at Mexico undertegnet ILOs (Internasjonal Labour Organisation) konvensjon om urbefolkning og satmmefolk i 1990, har ikke indianernes situasjon blitt særlig bedre. Tvert i mot opplever de at den økonomiske politikken landets myndigheter har ført har forverret deres levekår. Og i 1992 førte en endring av grunnloven til at enda flere småbønder mistet sin jord.

Ya basta! Nok er nok!

Mexico undertegnet en frihandelsavtale emd USA og Canada som skulle tre i kraft 1 januar 1994. Avtalen skulle sørge for at varer investeringer kunne flyte fritt over grensene mellom landene, omtrent slik som mellom medlemslandene i EU. Bøndene i Mexico var redde for at de skulle miste levebrødet nå når det skulle bli lovlig å importere billige matvarer fra USA.

1. januar 1994 kom zapatistene ut av jungelen og sa " *Nok er nok!*" Zapatistenes nasjonale frigjøringshær, EZLN, okkuperte fire av byene i Chiapas og den meksikanske hæren ble satt inn mot dem. Etter press fra det internasjonale samfunnet inngikk de våpenhvile 12. januar og fredsforhandlinger starter 21. februar.

De setter seg ved forhandlingsbordet for å diskutere Mexicos framtid og hvilken vei de mener utviklingen bør gå. Og det er her vi trenger hjelp av dere:

Til stede er følgende:

- *Subcommandante Marcos, representant for Zapatistene og kjent som deres frontfigur.*
- *en fattig småbonde som verken eier eller har mulighet til å kjøpe jord*
- *en storgodseier som har en stor jordeiendom, som han selv ikke dyrker lenger. Tidligere har mange småbønder jobbet på jorda hans der de har kunnet dyrke litt til seg selv og sin familie, men har måttet gi mesteparten av overskuddet av dyrkinga til storbonden. Nå lurder storbonden på om han skal selge eller leie ut eiendommen til et multinasjonalt selskap.*
- *En representant fra regjeringspartiet PRI. (Partiet satt med makta i 71 år fram til år 2000.) Til tross for navnet, Det Institusjonelle Revolusjonspartiet, er PRI et korrump konservativt parti kjent for å kjøpe både sine venner og fiender. Den peruanske(?) forfatteren Mario Vargas Llosa har kalt deres styre "det perfekte diktatur".*
- *Advokat og menneskerettighetsforkjemper Ochoa Digna.*

Del 2: spørsmål til de ulike rollene:

Spørsmål til jordeier

- Hvilke tanker og ønsker har du for situasjonen i Chiapas i fremtiden?
- Hva tenker dere om fordeling av naturressurser i Chiapas?
- Hva mener du om frihandelsavtalen mellom Mexico, USA og Canada (NAFTA)?
- Hvor mange jordeiere er det, og hvor mye jord sitter de på?
- Hvordan driver dere eiendommene deres?
- Hvilke syn har du på småbøndene?
- Hva truer din økonomiske situasjon?

Spørsmål til småbonden

- Hvilke tanker og ønsker har du for situasjonen i Chiapas i fremtiden?
- Hva tenker dere om fordeling av naturressurser i Chiapas?
- Hva mener du om frihandelsavtalen mellom Mexico, USA og Canada (NAFTA)?
- Hvor lenge jobber du om dagen?
- Hvor mye av lønnen din går til jordeieren?
- Hva er ditt forhold til godseierne? Kan du komme i konflikt med dem med tanke på lojalitet/trygghet/egne ønsker?
- Hva er ditt krav til myndighetene?
- Har du noe til felles med fattige og urfolk i andre deler av verden?
- Hvilken økonomisk politikk tjener ditt formål best? Ønsker du frihandel og privatisering, eller offentlig eierskap og mer lukkede grenser?
- Hvordan er deres forhold til Mexicos myndigheter?

Spørsmål til Subcommandante Marcos

- Hvilke tanker og ønsker har du for situasjonen i Chiapas i fremtiden?
- Hva tenker du om fordeling av naturressurser i Chiapas?
- Hva mener du om frihandelsavtalen mellom Mexico, USA og Canada (NAFTA)?
- Hva er din største kampsak?
- Hvilke stilling har du i Zapatistbevegelsen?
- Hvilke forhold har du til regjeringen?

Spørsmål til regjeringsmedlem

- Hvilke tanker og ønsker har du for situasjonen i Chiapas i fremtiden?
- Hva tenker dere om fordeling av naturressurser i Chiapas?
- Hva mener du om frihandelsavtalen mellom Mexico, USA og Canada (NAFTA)?
- Hvilken interesse har du av å samarbeide med store internasjonale selskaper?
- Hvor mye av Mexicos naturressurser finnes i Chiapas?
- Hva tenker dere om økt selvstyre for Chiapas?
- Hva tenker dere om småbøndenes stilling i Chiapas?
- Hva mener dere om at store internasjonale selskaper kjøper opp ressurser i Mexico?
- Hvilken interesse har dere av å samarbeide med store internasjonale selskaper?
- Hvordan går dere frem for å overbevise urbefolkningen?
- Hva er deres hovedinteresser?
- Mener du det er konflikt mellom småbøndene og store internasjonale selskaper sine interesser?

Menneskerettsadvokat

- Hvilke tanker og ønsker har du for situasjonen i Chiapas i fremtiden?
- Hva tenker du om fordeling av naturressurser i Chiapas?
- Hva mener du om frihandelsavtalen mellom Mexico, USA og Canada (NAFTA)?
- Hva er du opptatt av?
- Er du nøytral i konflikten?
- Hvem har du mest til felles med? Myndighetene, den ansatte i det multinasjonale selskapet, SubCommandante Marcos eller den fattige bonden?
- Har du et ekte engasjement eller er det "bare en jobb"?

Del 3: Fredsforhandlinger

Struktur for forhandlingene:

Nr:	Hva:	Antall minutter:
1	Presenter dere for hverandre	5
2	Fortell hverandre hvordan dere stiller dere til: - <i>Hvilke tanker og ønsker har du for situasjonen i Chiapas i fremtiden?</i> - <i>Hva tenker dere om fordeling av naturressurser i Chiapas?</i> - <i>Hva mener du om frihandelsavtalen mellom Mexico, USA og Canada (NAFTA)?</i>	30
3	Dere skal nå diskutere spørsmålet: - <i>Hvordan skal Chiapas organiseres i fremtiden?</i>	15
4	Forsøk å bli enig om et forslag som dere mener tjener alles interesser Begrunn hvorfor dere mener dette forslaget er mest hensiktsmessig	10

Del 4: Historisk oversikt over konflikten fra 1994 til 2006

- 1994** Urfolkbevegelsen Zapatistene (EZLN) gjør væpnet opprør samme dag som frihandelsavtalen NAFTA trer i kraft. 94-opprøret er i gang. 12 dager senere erklærer regjeringen våpenhvile, og i februar starter fredsforhandlinger.
- 1995** Regjeringen bryter våpenhvilen. Det foregår en militæroffensiv mot zapatistenes territorier. Fredsforhandlinger gjenopptas.
- 1996** I begynnelsen av 1996 undertegner regjeringen og Zapatistene ny fredsavtaleavtalen, men Zapatistene trekker seg i september fra avtalen fordi regjeringen ikke oppfyller sin avtale.
- 1997** Zapatistene marsjerer den lange veien mot Mexico City med ønske om dialog. I desember foretar regjeringen paramilitære grupper massakre av 45 flyktninger, de fleste kvinner og barn som har søkt tilflukt i en kirke i Acetal, nord for San Cristobal, hovedstaden i Chiapas. Nyhetene ryster verden.
- 1998** Ny militæroffensiv i Chiapas. Avsløring av myndighetenes plan om at regjeringen vil forhandle med zapatistene samtidig som de øker den militære tilstedeværelsen.
- 2000** Det regjerende partiet PRI taper valget etter 71 år ved makta. Vicente Fox fra partiet PAN vinner valget og lover å løse Chiapaskonflikten på 15 min og dialogen gjenopptas.
- 2001** Ny marsj til Mexico City hvor representanter for Zapatistene får tale til kongressen. Zapatistene bryter all kontakt med regjeringen fordi de ikke er fornøyd med avtalen. I oktober blir Digna Ochoa drept pga sine tydelige meninger. I november blir 6 av hovedpersonene bak Acetal-massakren løslatt uten dom.
- 2003** Zapatistene etablerer "autonome" områder/landsbyer for å styrke det lokale demokratiet og bedre organisering av prosjekter, blant annet utdanning på indianernes vilkår.
- 2005** Zapatistene lanserer den sjette deklarasjonen fra Lacandon-jungelen og Subcomandante Marcos legger ut på sin motorsykkeltur for å oppfordre til en ny og bredere folkebevegelse av arbeidere, studenter og bønder.
- 2006** Zapatistene okkuperer igjen San Cristobal. Marcos viser seg offentlig for første gang siden 2001. "Vi har blitt angrepet med kuler, tortur, fengsel, løgn, forakt og ignorering. Men her er vi, fremdeles kjempende", uttrykker Marcos i San Cristóbal de Las Casas, Mexico, 01.01.2006.